

Zpráva o šetření

ve věci postižení doplatku mzdy příkázáním jiné peněžité pohledávky

---

Dne 11. května 2017 se na veřejného ochránce práv obrátil pan A., bytem xxx (dále jen „stěžovatel“), s podnětem, ve kterém vyjádřil nesouhlas s postupem Finančního úřadu pro Ústecký kraj, Územního pracoviště v Lounech (dále také „správce daně“), v rámci daňové exekuce. Stěžovatel nesouhlasil se způsobem exekvování doplatku mzdy, na který měl nárok od bývalého zaměstnavatele.

Šetřil jsem zákonnost postupu správce daně, který postihl doplatek mzdy stěžovatele daňovou exekucí příkázáním jiné peněžité pohledávky. Pochybnosti jsem měl i o tom, zda správce daně postupoval správně, když podání stěžovatele posoudil jako námitku a pro marné uplynutí lhůty řízení zastavil.

A. Shrnutí závěrů

Pro přehlednost rozdělím následující kapitolu do dvou částí.

A.1 Způsob daňové exekuce

Nárok na mzdu je postižitelný výhradně srážkami ze mzdy.

Správce daně postihl doplatek mzdy stěžovatele daňovou exekucí příkázáním jiné peněžité pohledávky, ačkoliv si byl vědom původu postižených finančních prostředků.

Správce daně proto postupoval v rozporu s § 191 daňového řádu¹ a v rozporu s § 286 občanského soudního řádu², když zvolil nesprávný způsob vedení exekuce.

A.2 Námitka vs. návrh na zastavení exekuce

Pokud z podání jednoznačně neplyne, zda daňový subjekt zamýšlí podat námitku, nebo návrh na zastavení daňové exekuce, měl by správce daně daňový subjekt vyzvat³ k odstranění vad a poskytnout mu přiměřené poučení. Je-li nepochybné, že pro podání námítky již marně uplynula lhůta, jeví se mi tento postup (byť zákonem předpokládaný) jako zbytečně formální. Správce daně nepochybně, pokud za této situace posoudí nejednoznačné podání daňového subjektu v souladu se zásadou vstřícnosti jako návrh na zastavení daňové exekuce a bude se jím věcně zabývat. Pokud správce daně přesto z různých důvodů kvalifikuje podání jako námitku, měl by v souladu se zásadou poučovací daňový subjekt o možnosti podat návrh na zastavení exekuce poučit.

Stěžovatel ve svém podání uvedl, že podává námitky a žádá o zastavení daňové exekuce. Správce daně vyhodnotil jeho podání jako námitku a řízení o ní s ohledem na uplynutí

---

1 Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „daňový řád“).

2 Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů.

3 Viz § 74 daňového řádu.

zákonně lhůty pro podání námítky zastavil. V rozhodnutí o zastavení řízení stěžovatele nepoučil o možnosti podat návrh na zastavení daňové exekuce.

Správce daně pochybil, když nejednoznačné podání stěžovatele kvalifikoval jako námitku a řízení o ní zastavil pro opožděnost, čímž se fakticky vyhnul věcnému přezkumu argumentů stěžovatele. Správce daně se měl podáním zabývat jako návrhem na zastavení daňové exekuce nebo měl stěžovatele alespoň poučit o možnosti podat návrh na zastavení daňové exekuce.

B. Skutková zjištění

Okresní soud v Lounech uložil rozsudkem⁴ pro uznání obchodní společnosti M., společnost s ručením omezeným, zaplatit stěžovateli částku 203.360 Kč včetně úroku z prodlení ode dne 1. dubna 2015, a to z titulu nároku stěžovatele na doplatek mzdy za odpracované přesčasové hodiny v letech 2012–2014. Stěžovatel byl u zmíněné obchodní společnosti zaměstnaný do 28. února 2015.

Správce daně u stěžovatele eviduje dlouhodobě nedoplatek na dani z příjmů fyzických osob. Nedoplatek správce daně vymáhal srážkami ze mzdy⁵ již v době, kdy byl stěžovatel zaměstnaný. Dne 23. března 2015 však rozhodl o zastavení daňové exekuce z důvodu, že skončil pracovní poměr stěžovatele. Následně správce daně postihl nárok na doplatek mzdy přiznaný soudem v celém rozsahu daňovou exekucí příkázáním jiné peněžité pohledávky.

Stěžovatel učinil podání, ve kterém žádal o zastavení daňové exekuce z důvodu, že nárok na doplatek mzdy nelze postihnout daňovou exekucí příkázáním jiné peněžité pohledávky. Namítal, že v tomto způsobu daňové exekuce plátce mzdy neaplikoval ochranná ustanovení typická pro srážky ze mzdy. Správce daně vyhodnotil podání stěžovatele jako námitku a řízení o ní zastavil pro opožděnost.

C. Právní hodnocení

V hodnocení jsem vycházel z podkladů doložených stěžovatelem (zejména exekuční příkaz na příkázání jiné peněžité pohledávky⁶ a rozhodnutí o zastavení řízení⁷).

C.1 Způsob daňové exekuce

Nárok na mzdu a některé jiné příjmy⁸ je možné postihnout výhradně exekucí srážkami ze mzdy. Při provádění srážek ze mzdy je totiž třeba respektovat ochranná ustanovení

4 Rozsudek Okresního soudu v Lounech ze dne 10. listopadu 2016, č. j. 10 C 159/2015-37.

5 Exekuční příkaz na srážky ze mzdy ze dne 15. září 2014, č. j. 1964154/14/2515-05300-506083.

6 Exekuční příkaz na příkázání jiné peněžité pohledávky ze dne 11. ledna 2017, č. j. 32605/17/2509-00540-500164.

7 Rozhodnutí o zastavení řízení ze dne 5. května 2017, č. j. 1315817/17/2509-00540-500164.

8 Viz ustanovení § 299 občanského soudního řádu.

občanského soudního řádu, podle kterých nesmí být povinnému sražena z měsíční mzdy tzv. nezabavitelná částka. **Doplatek mzdy by měl být chráněn stejně jako mzda samotná.**

Dochází-li k výplatě dlužné mzdy za několik měsíců najednou, je třeba vypočítat srážky za každý měsíc zvlášť.⁹ Odborná literatura¹⁰ se zabývá případy doplatků mzdy za několik měsíců: „V takovém případě plátce mzdy oddělí od sebe doplatky za jednotlivé měsíce. Jestliže ze zbytku mzdy za jednotlivé měsíce, za které přísluší povinnému doplatek mzdy, byly již srážky provedeny, připočte se doplatek dodatečně k vyplacené mzdě, **srážky se vypočtou znovu a z doplatku za každý měsíc se srazí pouze to, oč mělo být sraženo ze mzdy povinného více, kdyby byla mzda vyplacena povinnému již tehdy v náležité výši. Jestliže však ze mzdy za měsíce, za které přísluší doplatek, žádné srážky dosud provedeny nebyly, protože plátcí mzdy bylo usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí doručeno až po původní výplatě mzdy, bude výše srážek s přihlédnutím k § 285 odst. 2 vypočtena za každý měsíc pouze z příslušného doplatku mzdy.**“ S tímto výkladem se ztotožňuji, neboť jedině popsáním způsobem může plátce mzdy zohlednit specifika mzdy a aplikovat příslušná ustanovení o tzv. nezabavitelné částce.

Správce daně v tomto případě vydal exekuční příkaz na přikázání jiné peněžité pohledávky. V textu exekučního příkazu výslovně uvedl, že: „[...] *žádáme o zaslání přiznaného nároku z titulu doplatku mzdy k úhradě daňových nedoplatků.*“ V důsledku tohoto postupu poddlužník (M., společnost s ručením omezeným) zaslal celou výši doplatku mzdy správci daně, aniž by jako plátce mzdy mohl zohlednit ochranná ustanovení typická pro exekuci srážkami ze mzdy.

Dospěl jsem k závěru, že správce daně pochybil ve způsobu provedení daňové exekuce, když nárok na doplatek mzdy stěžovatele postihl přikázáním pohledávky z účtu, přestože si byl vědom povahy předmětu exekuce.

C.2 Námitka vs. návrh na zastavení exekuce

Zpochybňuje-li daňový subjekt zákonnost vydání exekučního příkazu, může ke své obraně využít současně námitku i návrh na zastavení exekuce.¹¹ Souběh možností může přinášet problémy v tom směru, že u některých podání bude muset správce daně posuzovat, zda se jedná o námitku, či návrh na zastavení exekuce. Obecně platí, že **v případě nejednoznačných podání by měl správce daně daňový subjekt vyzvat¹² k odstranění vad podání.**

Je-li nepochybné, že pro podání námitky již marně uplynula lhůta, jeví se mi tento postup (byť zákonem předpokládaný) jako zbytečně formální a zatěžující pro všechny zúčastněné. Za této situace správce daně nepochybně, pokud upustí od vydání výzvy k odstranění vad podání **a v souladu se zásadou vstřícnosti posoudí nejednoznačné podání daňového**

9 Viz ustanovení § 286 občanského soudního řádu.

10 Drápal, L. a kol. Občanský soudní řád I, II Komentář. In: Beck – online [online]. Praha: Nakladatelství C. H. Beck. Copyright © 2017 [cit. 14. 8. 2017].

11 Podle § 181 odst. 2 písm. a) daňového řádu.

12 Viz § 74 daňového řádu.

subjektu jako návrh na zastavení řízení a věcně se jím bude zabývat.¹³ Správce daně by se měl vždy v souladu s principy dobré správy přiklonit k variantě, kdy se může věcně vypořádat s argumenty daňového subjektu. **Takový postup je v konečném důsledku v zájmu jak daňového subjektu, tak i samotného správce daně a nejlépe odpovídá principům demokratického právního státu.**

Pokud se správce daně přesto z různých důvodů přikloní k variantě kvalifikovat podání jako námitku a řízení o ní zataví pro opožděnost, **měl by v souladu se zásadou poučovací¹⁴ daňový subjekt poučit o možnosti podání návrhu na zastavení exekuce.** Pokud správce daně neposkytne daňovému subjektu přiměřené poučení, může daňový subjekt lehce nabýt dojmu, že mu daňový řád neposkytuje žádný (další) prostředek ochrany. Tímto postupem by tedy správce daně ztížil možnost uplatnění procesních práv daňového subjektu.

V šetřeném případě stěžovatel v textu svého podání uvedl: „*Proti tomuto exekučnímu příkazu vznáším námitky, žádám o zastavení exekuce na příkázání jiné peněžité pohledávky [...].*“ Stěžovatel tedy označil oba možné prostředky ochrany. Stěžovatel současně uvedl, že doplatek mzdy by měl být postižitelný výhradně srážkami ze mzdy, nikoli příkázáním jiné peněžité pohledávky. Stěžovatel tedy namítal nesplnění podmínek pro nařízení exekuce příkázáním jiné peněžité pohledávky. **Tyto skutečnosti mohou být předmětem jak námitky, tak návrhu na zastavení daňové exekuce podle § 181 odst. 2 písm. a) daňového řádu.** Správce daně však v neprospěch stěžovatele kvalifikoval jeho podání jako námitku a řízení o ní zastavil, neboť ji stěžovatel podal opožděně.

Mám za to, že správce daně nesprávně kvalifikoval nejednoznačné podání stěžovatele jako námitku. Vzhledem k tomu, že pro podání námitky již uplynula zákonná lhůta, správce daně mohl a měl podání stěžovatele posoudit jako návrh na zastavení exekuce a věcně se jím zabývat, což však neučinil. Správce daně navíc stěžovatele ani nepoučil o možnosti podat návrh na zastavení daňové exekuce. Ve svém důsledku se tak správce daně věcně nevypořádal s argumenty stěžovatele, ačkoliv tak mohl učinit v řízení o návrhu na zastavení daňové exekuce.

D. Informace o dalším postupu

Finanční úřad pro Ústecký kraj pochybil tím, že:

- Nárok na doplatek mzdy stěžovatele postihl daňovou exekucí příkázáním jiné peněžité pohledávky namísto daňové exekuce srážkami ze mzdy.
- Nejednoznačné podání stěžovatele posoudil jako námitku a řízení o ní zastavil pro opožděnost, čímž se fakticky vyhnul věcnému přezkumu argumentů stěžovatele. Správce daně se měl podáním zabývat jako návrhem na zastavení daňové exekuce nebo alespoň stěžovatele o možnosti podat návrh na zastavení daňové exekuce poučit.

¹³ K obdobnému závěru dospívá i komentářová literatura viz LICHNOVSKÝ, O. a kol. *Daňový řád. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016, ISBN 978-80-7400-604-3, s. 677.

¹⁴ Viz § 6 odst. 3 daňového řádu.

Zprávu zasílám řediteli Finančního úřadu pro Ústecký kraj Ing. Janu Havlíčkovi a podle ustanovení § 18 odst. 1 zákona o veřejném ochránci práv¹⁵ žádám, aby se ve lhůtě 30 dnů od jejího doručení vyjádřil ke zjištěným pochybením a informoval mě o přijatých opatřeních k nápravě. Zpráva shrnuje mé dosavadní poznatky, které mohou být podkladem pro závěrečné stanovisko podle ustanovení § 18 odst. 2 zákona o veřejném ochránci práv.

O svých zjištěních a závěrech informuji rovněž stěžovatele.

Brno 5. října 2017

JUDr. Stanislav Křeček v. r.
zástupce veřejné ochránkyně práv
(zpráva je opatřena elektronickým podpisem)

---

¹⁵ Zákon č. 359/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů.